

Muzeum ukazuje hmyz v pozitivním světle

Výstavu **Společenský život hmyzu nabízí na podzim návštěvníkům jihlavské Muzeum Vysočiny.**

■ Jiří Varhaník
Jihlava

Výstavu o hmyzu otevřeli koncem září přírodovědci jihlavského muzea Klára a Pavel Bezděčková. Potrvá do 17. listopadu, poté bude instalována na dalších místech po celé České republice.

„Na naše poměry je to výstava poměrně velká a byla docela pracná. Je tam totiž spousta „udělatek“, která když uvidíte, řeknete si, na tom nic není, ale celý tým lidí na tom strávil bezesné noci a rána,“ poznamenala při vernisáži k divákům Bezděčková. Poděkovala všem, kdo se práci, radou nebo pomocí podíleli na realizaci, ať už to bylo téměř celé muzeum, anebo řada externistů.

PROMĚNU v hmyzí jedince signálních barev umožňují převleky v předzářích muzejní výstavy. Foto: Jiří Varhaník

Výstava se podle Bezděčkové snaží představit hmyz pozitivně. „Většinou, když něco neznáme, nemůžeme k tomu mít vztah. Když se s tím seznámíme blíže, můžeme si vybudovat i vztah kladný. Snažili jsme se to pojmut právě tak... abyste se mohli i o těch nenápadných, přehlížených nebo i o těch ošklivých a opovrhovaných zvířatech dovědět něco hezkého.“

Jak dodal Pavel Bezděčka, ukazuje výstava vedle informací na panelech také živé chovy hmyzu. Je tu například hnízdo s cca stovkou čmeláků, termiště a dvě mraveniště.

Chovy byly dovezeny a založeny těsně před vernisáží. Insektária jsou kryta černým papírem s ouškem, který lze opatrně odklopit a nahlédnout do hmyzího domova. „Hmyz ale potřebuje tmu, takže opatrně,“ nabádal Bezděčka.

Podle Bezděčkové není třeba se obávat, že by termiti upláchnou a napáchali škodu: „Je to druh z Kuby a potřebuje tak vyrovnanou teplotu, že já k nim čtyři dny v noci vstávám. Pavel si ze mě dělá legraci, že máme nové miminko – je to hmyz, který se velice obtížně chová i v laboratorních podmínkách. Oni vůbec nemají zájem někam utíkat, ale kdyby náhodou některý termit utekl, tak chudák okamžitě umře.“

Co se málo ví o hmyzu? —

- Švábi patří k nejstarostlivějším rodičům.
- Mouchy si nosí zásnubní dárky.
- Termiti pěstují houby velikosti žampionů.
- Mravenci pořádají individuální výukové kurzy.
- Termiti se občas rozvádějí.
- Bělásci mohou holdovat homosexualitě.
- Mravenci propadají všelijakým závislostem.

li a napáchali škodu: „Je to druh z Kuby a potřebuje tak vyrovnanou teplotu, že já k nim čtyři dny v noci vstávám. Pavel si ze mě dělá legraci, že máme nové miminko – je to hmyz, který se velice obtížně chová i v laboratorních podmínkách. Oni vůbec nemají zájem někam utíkat, ale kdyby náhodou některý termit utekl, tak chudák okamžitě umře.“

Výstava vstřícná k hravým divákům

Výstava je podle autorů vstřícná k divákům, zejména k těm hravým. A tak je tu i možnost obléknout se před zrcadlem do hmyzích kostýmů ve žluto čer-

ných signálních barvách a hádat, v jaký hmyz se člověk vlastně proměnil.

„Ale prosím, nechci slyšet slova plošnice a údržba slnic, protože několik kolegů mělo takové poznámky...“ bavila návštěvníky vernisáže Bezděčková, která vzápětí s manželem sehrála i scénku s loutkami Ferdy Mravence a Brouka Pytlíka. Na výstavě lze také vyzkoušet řadu originálních hmyzích her v předzářích.

Podle Bezděčkové můžeme právě u hmyzu pozorovat celou škálu sociálního chování od primitivních forem až po vytváření vysoce organizovaných a strukturovaných společenství. Ať už se jedná o partnerské vztahy, rodičovskou péči nebo spolupráci při budování hnízda a shánění potravy.

„Hlavní pozornost je věnována tzv. eusociálnímu hmyzu, tedy hmyzu žijícímu v důmyslně uspořádaných státech, jejichž fungování je založeno na dělbě práce a spolupráci jedinců při zajišťování základních životních potřeb,“ vysvětluje Bezděčková.

Nejnámějšími představiteli tohoto hmyzu jsou právě termity, vosy, mravenci a některé druhy včel. „V posledních letech však byly odhaleny i další skupiny eusociálně žijících živočichů,“ dodala přírodovědkyně.

SPOLUAUTOR výstavy o hmyzu Pavel Bezděčka (vpravo) ukazuje při vernisáži zoologovi Tomanovi vlastnoručně vyrobený model australského termiště. Foto: Jiří Varhaník

Krátce

V kině promítnou historické fotografie

TŘEŠŤ (Jv) – Třeštská pobočka Muzea Vysočiny Jihlava připravuje ve spolupráci s Muzejním spolkem v Třešti už čtrnácté pokračování akce Muzejní pátek. Koná se 15. listopadu v 17 hodin, tentokrát v třeštském kině Máj. Velkoplošně se budou promítat historické fotografie z Třeště s komentářem Jana Morkuse z Muzejního spolku.

Krátce

Začínají Ozvěny festivalu dokumentů

JIHLAVA (Jv) – V sále D10D začnou ozvěny Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Jihlava 2013. Uvedeny budou vždy od 19.30 hodin filmy Vládnout, pracovat, vydělávat, modlit se, hroudit se (13. 11., režie Andran Abramjan), Rodina (13. 11., Apolena Rychlíková), Dál Nic (14. 11., Ivo Bystřičan) a Život a smrt v Tanval-